

International Refereed Journal

Karaelmas Journal of Educational Sciences

Journal Homepage: ebd.beun.edu.tr

The Investigation of the Quality of Life of University Students: Example of Ereğli Faculty of Education^{1,2}

Seyithan DEMİRDAĞ³, Hasan SARICI⁴

Received: 04 March 2019, Accepted: 30 April 2019

ABSTRACT

The main purpose of this study was to investigate prospective teachers' perceptions about the quality of life in higher education. This study was conducted at Ereğli Faculty of Education, Zonguldak Bülent Ecevit University in Turkey. The data were gathered from 1196 students attending university during 2017-2018 academic year. "Higher Education Quality of Life Scale" was used as a data collecting instrument. The collected data showed that they did not have a normal distribution. For this reason, non-parametric analyzes were employed to investigate whether the prospective teachers' perceptions about quality of life were varied according to gender, program and class level. The findings of the study showed that there were meaningful differences on the quality of life of university students between programs and class levels. The findings also indicated that there were no significant differences on the quality of life of university students between genders.

Keywords: Higher Education Quality of Life, Prospective Teachers.

EXTENDED ABSTRACT

Purpose and Significance

The quality of school education environment which supports students' purposes about their social and professional life also helps students' aesthetic and intellectual developments (Gander & Gardiner, 2007: 112). Schools are vital elements for students' social and academic development. In this approach, schools have to carry the features like equipment, culture and quality in order to help students' development. Because, when the environment in an educational institution is above average in terms of the quality of life, students inevitably will be affected in a good way (Mok & Flynn, 2002: 285). Especially, prospective teachers which have a vital mission in each countries need to have a promising quality of life in order to be beneficial for the students and school. For this reason, the environments in faculties of education should address the all types of needs of prospective teaches so that they may be more effective while working as in-service teachers. Therefore, in this research, the main purpose is to explore the perceptions of prospective teachers about the quality of life in their university. This research may help stakeholders in education to understand the deficiencies related to learning and teaching; and eventually take actions to fix such problems throughout the universities.

Methods

This research was designed as a survey model. The data were gained from 1196 prospective teachers studying in the faculty of education in the 2017-2018 academic year. Higher Education Quality of Life Scale, which was adapted by Demirdag (2017) was used as an instrument in order to determine the prospective teachers' perception about

¹ This study generated from the report the report produced by Zonguldak Bülent Ecevit University Educational Studies Application and Research Center Report No:2

² This research was presented at 14th International Congress on Educational Administration in Cesme, İzmir

³ Assoc. Prof. Dr., Zonguldak Bülent Ecevit University, Ereğli Faculty of Education, seyithandemirdag@gmail.com

⁴ Res. Assist., Middle East Technical University, Faculty of Education, hasansarici3@hotmail.com

the quality of life in their university. The statistics were calculated by using SPSS 20.0. The normality test were conducted and it was observed that data did not have a normal distribution. For this reason, non- parametric statistical tests were used to examine the participants' perceptions about the quality of life in universities according to their gender, program type, and class level.

Results

This research was conducted to examine the prospective students' perceptions about their quality of life in university. According to the results obtained from the analysis, generally students' level of their quality of life was the highest based on the technical sufficiency of the faculty. On the other hand, the participants' level of their quality of life were at medium level based on behaviors of the faculty, behaviors of the students, and university administration. When the quality of life of the participants in the research is evaluated according to the gender variable, the quality of life of female students was found to be higher than that of male students. According to the participants' programs variable, Turkish Language Teachers had the highest level of quality of life and science teachers had the lowest level of quality of life in the university. Finally, prospective teachers have been examined according to their class level. Students, who are in their first year had the highest level of quality of life and students, who are about to graduate had the lowest level of quality of life in their university.

Discussion and Conclusions

In this study, there were no significant differences between genders based on level of their quality of life in an institution of higher education. On the other hand, some significant differences in the subscales of the instrument were observed on the quality of life of the university students based on their class levels and programs. For example, the level of the quality of life of students was significantly higher for the participants in Psychological Guidance and Counseling program than those in Mathematics program. Based on the subscale called behaviors of the students, the level of the quality of life of participants were significantly for students in Psychological Guidance and Counseling program than the ones in Teaching Program. The quality of life of the students were also examined based on their class levels. In terms of technical sufficiency of the faculty, behaviors of the students, and university administration, the students' quality of life was significantly higher for the freshman students than senior students. It seems that class levels of prospective students made a significant difference on their perception about life quality. This can be explained by two perspectives which are called expectation-satisfaction relationship and aging process. After the students start studying at a program, the resources that the university employ may not be considered as tools for the student satisfaction as they grow older and become more mature.

Parallel this study, there are other studies supporting similar findings. Bilir, Özcebe, Vazioğlu, Aslan, Subaşı and Telatar (2005) found that there was not a significant difference in quality of life according to the ages of the participants. When prospective teachers are accepted to faculties of education in Turkey, they go through the same examination process in order to enter to the university. There are only a few different areas they can choose to study. As they feel directed and heavy pressure by their parents or high school teachers, they feel obliged to choose a program to study in university regardless of what they actually prefer studying. That is why most of them have similar feelings in terms of their quality of life in higher education resulting in as showing no significant differences between programs.

Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Kalitelerinin İncelenmesi: Ereğli Eğitim Fakültesi Örneği^{1,2}

Seyithan DEMİRDAĞ³, Hasan SARICI⁴

Başvuru Tarihi: 04 Mart 2019, **Kabul Tarihi:** 30 Nisan 2019

ÖZET

Bu araştırmanın temel amacı, öğretmen adaylarının üniversitelerindeki yükseköğretim yaşam kalitesine yönelik algı düzeylerini tespit etmektir. Çalışma, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesinde gerçekleştirilmiştir. 2017-2018 akademik yılında öğrenim görmekte olan 1196 öğrenciden elde edilen bilgiler araştırma verisi olarak kullanılmıştır. Araştırmada, veri toplama aracı olarak "Yüksek Öğretim Yaşam Kalitesi Ölçeği" kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analizine geçilmeden önce normallik analizi yapılmış ve elde edilen verinin normal dağılım göstermediği tespit edilmiştir. Bu sebeple, öğretmen adaylarının yükseköğretim yaşam kalitesine ilişkin bakış açılarının cinsiyet, program ve sınıf düzeyine göre değişip değişmediği parametrik olmayan analizler kullanılarak tespit edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre, araştırma değişkenleri arasında sınıf düzeyi ve bazı programlar açısından öğrencilerin yükseköğretim yaşam kalitesi algıları anlamlı farklılık göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Yükseköğretim Yaşam Kalitesi, Öğretmen Adayları.

1. Giriş

Türkiye’de öğrenciler öğrenim gördükleri okulları farklı açılardan değerlendirmektedirler. Bazı öğrenciler okullarını kendilerini motive edici, hayata hazırlayıcı ve eğlenceli bulurken, bazıları ise okulda buldukları zaman dilimini durağan, sıkıcı ve monoton olarak nitelendirmektedirler. Bu bakış açılarını ortaya çıkaran etmenlerin kişide yarattığı etki, geleceğin yetişkinleri olan öğrencilerin eğitim sonrasındaki yaşamlarını da doğrudan etkilemektedir. Gerek fiziksel gerek sosyal anlamda okulda geçirilen zamanın niteliği öğrencilerin karakter gelişiminde önemli bir rol üstlenmektedir.

İnsan yaşamının kalitesine yadsınamaz bir etkisi olduğu bariz şekilde görülen eğitim ortamına ilişkin alanyazında farklı bilim dalları araştırmalar yapılmıştır (Avcı ve Pala, 2004; Carr, Gibson ve Robinson, 2001). Sosyal bilimler, eğitim bilimleri, siyaset, ekonomi gibi alanların kendi yapıları içerisinde değerlendirmiştir. Schuessler ve Fisher (1985: 131), refah duygusunun ve bulunulan ortamdan memnuniyetin insanların yaşam kalitesini belirlediğine vurgu yapmışlardır. Bauer ise (1966: 22), yaşam kalitesini dahil olunan yaşam alanlarındaki memnuniyet ya da memnuniyetsizlik düzeyi olarak tanımlamıştır. Andrews ve Withey (2012: 47), kişinin memnuniyet ve zevk alma düzeyi arasındaki ilişkinin yaşam kalitesini nitelediği görüşünü ortaya atmıştır. Campbell, Converse ve Rodgers’a (1976: 101) göre birey yaşamın kendisine sunduğu imkânlardan ne derece memnuniyet duyuyorsa yaşamın kalitesinin o düzeyde olduğu görüşünü savunmuştur. Bu gibi farklı görüşlere ek olarak bazı araştırmalarda yaşam kalitesinin ana hedefinin bireyin psikolojik, sosyal, fiziksel ve ekonomik durumuna ilişkin ne derece memnun olduğunu değerlendirmek olarak görülmüştür (Cılga, 1994: 85; Farquhar, 1995: 506). Kuramsal açıdan ele alındığında ise, araştırmacılar yaşam kalitesi kavramını farklı şekillerde incelemişlerdir. Yaşam kalitesi kavramı araştırmacılar tarafından hedef göstergeler ve öznel göstergeler olarak iki boyutta incelenmiştir. Hedef göstergeler fiziksel ve ekonomik açıdan elverişli olma durumunu içerirken, öznel göstergeler yaşamdan elde edilen memnuniyeti içermektedir (Tekkanat, 2008: 115). Lehman'ın (1983: 371), yaşam kalitesini ele aldığı araştırma alanyazında daha sonra yapılan çalışmalara ışık tutmuştur. Ortaya koyulan diğer çalışmalarda huzurevindeki yetişkinlerin yaşam kaliteleri, aile ilişkiler, sosyal ilişkiler, boş zaman etkinlikleri, istihdam durumu, mali durum, kişisel güven ve sağlık durumları konu alınmıştır.

¹ Bu çalışma, Eğitim Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi tarafından hazırlanan rapordan türetilmiştir. Rapor No:2

² Bu çalışma, 14. Uluslararası Eğitim Yönetimi Kongresi’nde (Çeşme, İzmir) bildiri olarak sunulmuştur

³ Doç. Dr., Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Ereğli Eğitim Fakültesi, seyithandemirdag@gmail.com

⁴ Arş. Gör., Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ereğli Eğitim Fakültesi, hasansarici3@hotmail.com

Okul eğitim ortamının niteliği öğrencilerin sosyal ve mesleki anlamda amaçlarına ulaşmalarına yardımcı olduğu gibi, yaşamlarının estetik ve entelektüel gelişimine de destek olmaktadır (Ayık ve Ataş-Akdemir, 2016; Gander ve Gardiner, 2007; Sarı ve Cenkseven, 2008; Sarı, Ötünç ve Erceylan, 2007). Okullar, öğrencilerin sosyal ve akademik gelişimini oluşturulan önemli hayat unsurlarıdır. Ortaya koyulan bu yaklaşım, eğitim kurumlarının vazifesini yerine getirmesini sağlayacak donanım, kültür ve kaliteye sahip olması gerektiği olgusunu destekler niteliktedir. Eğitim kurumunda yaratılan ortamın ortalama yaşam kalitesinin üstüne çıkması aynı zamanda öğrencilerin akademik başarı ve yaşantıları da etkilemektedir (Mok ve Flynn, 2002: 285).

Üniversite öğrencilerinin yaşam kalitelerine ilişkin yapılan araştırmalarda, yaşam kalitesinin farklı değişkenlerle ilişkisi ele alınmıştır. Üniversiteler diğer kademe eğitim ortamlarından oldukça farklı yapıda olduğundan dolayı yaşam kalitesinin farklı şekilde değerlendirilmesini gerektirmektedir. Üniversitelerin ortak misyonlarından bir tanesi öğrencilerin çeşitli sorunlarına çözüm önerileri sunmak ve en doğru olanı tespit etmektir. Hakkında çözüm önerileri oluşturulan problemler öğrencilerin akademik, sosyal, barınma, beslenme ve ulaşım sorunlarıyla alakalıdır (Sirgy, Grzeskowiak ve Rahtz, 2007: 345). Üniversiteler bu sorunlara çözüm yollarını kendi öz kaynakları ve tesisleri aracılığıyla gidermeye çalışmakta ve bu yolla üniversite yaşam kalitesini arttırmaya çalışmaktadırlar. Üniversite yaşam kalitesini belirleyen ana kriter öğrencilerin üniversiteden duyduğu memnuniyet düzeyidir (Doğanay ve Sarı, 2006: 120). Eğitimsel, idari ve tesise dayalı hizmetler üniversitelerde yaşam kalitesini gösteren en önemli belirleyicilerdir (Kim vd., 2008: 702). Öğrencilerin akademik ve sosyal başarısına dayalı olarak okul ortamından uzaklaşmamaları yaşam kalitesinin göstergesidir (Clifton, Mandzuk ve Roberts, 1994: 190).

Yükseköğretim kurumlarında yaşam kalitesine yönelik ölçek geliştirme çalışmaları hem yurt içinde hem yurt dışında uygulanmıştır. Lee (2008: 282), Güney Kore’de üniversite öğrencilerinin yaşam kalitelerini belirlemeye yönelik olarak “Üniversite Yaşam Kalitesi” modelini geliştirmişlerdir. Araştırmacılar bu araştırmada öğrencilerin yaşam kalitesini değerlendirme kriteri olarak duygusal ve bilişsel durumları değerlendirmişlerdir. Ölçek uygulaması ile öğrencilerden eğitim, sosyal imkânlar ve idare hakkında veriler toplanmıştır. Bu verilerin değerlendirmesi sonucunda eğitimin ve sosyal hizmetlerin niteliğinin öğrencilerin yaşam kalitelerini anlamlı şekilde yordadığı tespit edilmiştir. Fakat yönetim hizmetlerinin öğrencilerin yaşam kaliteleri üzerinde herhangi bir etkisine rastlanmamıştır.

Argon ve Kösterelioğlu (2009: 10), öğrencilerin yaşam kaliteleri ve üniversitede oluşturulan kültürel ortam arasındaki ilişkiyi incelediği araştırmalarında, üniversite öğrencilerinin karar verme becerileri ile yaşam kaliteleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna varmışlardır. Doğanay ve Sarı (2006: 120), demokratik yaşantı durumunu inceledikleri araştırmalarında üniversite öğrencilerinin üniversitenin sosyal kimliği ve sosyal tesislerine yönelik yüksek puanlar ve karar alma süreçlerine katılım anlamında düşük puanlar aldıklarını tespit etmişlerdir. Tekkanat (2008: 115), eğitim fakültelerinde yaşam kalitesini inceleyen bir çalışma gerçekleştirmiştir. Bu araştırmadan elde edilen bulgulara göre öğrencilerin kampüste dahil oldukları fiziksel aktiviteler ile yaşam kaliteleri arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Öğrencilerin yaşam kalitelerini inceleyen diğer bir çalışmada, üniversitede elde edilen akademik başarının ve üniversiteden duyulan memnuniyetin yaşam kalitesi üzerinde belirleyici bir etkisi olduğu incelenmiştir (Kangal, 2009: 116). Michalos ve Orlando (2006: 55) çalışmalarında, yaşam kalitesini etkileyen üniversite içi unsurlar arasında en büyük belirleyicilerin öğretim üyelerine duyulan saygı ve onlara yönelik memnuniyet durumu olduğu sonucuna varmışlardır. Alanyazında çeşitli şekillerde ele alınan yükseköğretimde yaşam kalitesi kavramını farklı bir bakış açısıyla ele almak üzere bu çalışma gerçekleştirilmiştir.

2. Yöntem

Bu çalışma, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Ereğli Eğitim Fakültesi, Eğitim Çalışmaları ve Uygulama Merkezi bünyesinde yapılmıştır. Çalışmada, Ereğli Eğitim Fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin yükseköğretim yaşam kalitesi düzeyleri incelenmiştir. Betimsel nitelikte olan bu çalışmada, tarama modellerinden nedensel karşılaştırma modeli desen olarak kullanılmıştır.

2.1. Çalışma Grubu

Çalışmadaki katılımcı sayısı Ereğli Eğitim Fakültesindeki 1196 öğrenciden oluşmaktadır. Katılımcılar uygun örnekleme yöntemiyle seçilmişlerdir. Veriler, 2018-2019 akademik yılının Güz Döneminde çeşitli programlarda öğrenim görmekte olan öğrencilerden toplanmıştır. Araştırmaya iştirak eden katılımcıların programlarına ilişkin frekanslar Tablo 1’de, sınıf düzeyleri ise Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 1

Araştırmada Yer Alan Çalışma Grubunun Cinsiyet, Sınıf ve Programa Göre Frekans Dağılımları

		Değişkenler	N	Yüzde	Toplam Yüzde
Cinsiyet	Kadın		881	73,7	73,7
	Erkek		315	26,3	100,0
Sınıf	1. Sınıf		306	25,6	25,6
	2. Sınıf		292	24,4	50,0
	3. Sınıf		306	25,6	75,6
	4. Sınıf		292	24,4	100,0
Program	Psikolojik Danışma ve Rehberlik Öğretmenliği		187	15,6	15,6
	Okul Öncesi Öğretmenliği		150	12,5	28,2
	Türkçe Öğretmenliği		161	13,5	41,6
	Fen Bilgisi Öğretmenliği		76	6,4	48,0
	Matematik Öğretmenliği		117	9,8	57,8
	Sınıf Öğretmenliği		257	21,5	79,3
	Özel Eğitim Öğretmenliği		120	10,0	89,3
	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği		128	10,7	100,0

Çalışmaya katılan katılımcılar cinsiyet, program ve sınıf düzeyi bağlamında incelendiğinde (Tablo 1), katılımcıların büyük çoğunluğunun kadınlardan (%73,7) oluştuğu görülmektedir. Sekiz program içerisinde araştırmaya en fazla öğrenci Sınıf Öğretmenliği programından (%21,5), en az öğrenci ise Fen Bilgisi Öğretmenliği programından (%6,4) katılmıştır. Sınıf düzeyi bakımından incelendiğinde ise en fazla katılımcının eşit olarak birinci sınıf ve üçüncü sınıftan (%25,6) en az ise eşit olarak ikinci sınıf ve dördüncü sınıftan (%24,4) katıldıkları gözlenmiştir.

2.2. Veri Toplama Araçları

Eğitim Çalışmaları ve Uygulama Merkezi bünyesinde gerçekleştirilen bu araştırmada eğitim fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin yükseköğretim yaşam kalitesi düzeyleri belirlenmeye çalışılmıştır. Buna göre çalışma grubunda bulunan öğrencilerin yükseköğretim yaşam kalitesi düzeylerinin belirlenebilmesi için Demirdağ (2016) tarafından geliştirilen “Yükseköğretim Yaşam Kalitesi Ölçeği (YYKÖ)” kullanılmıştır. YYKÖ, “Öğretim Üyesinin Teknik Donanımı (Madde 1, 2, 3, 4 ve 5)”, “Öğretim Üyesinin Davranışları (Madde 6 ve 7)”, “Öğrenci Davranışları (Madde 8, 9 ve 10)” ve “İdari Personel Yeterliği (Madde 11 ve 12)” olmak üzere dört alt boyuttan oluşmuştur. Ölçek, kesinlikle katılmıyorum (1), katılmıyorum (2), kararsızım (3), katılıyorum (4) kesinlikle katılıyorum (5) olmak üzere 5’li Likert tipindedir. Ölçekten elde edilen ortalamalara göre yaşam kalitesinin 2,60’ın altında düşük, 2,61-3,40 aralığında orta ve 3,41’in üstünde ise yüksek düzeyde olduğu belirtilmektedir. Faktör yükleri ,41 ile ,89 arasında sıralanan ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlılık güvenirlik katsayıları “Öğretim Üyesinin Teknik Donanımı” için ,76, “Öğretim Üyesinin Davranışları için ,71, “Öğrenci Davranışları” için ,70 ve “İdari Personel Yeterliği” için ,74 olarak bulunmuştur. Bu çalışmadaki Cronbach Alpha katsayıları ise “Öğretim Üyesinin Teknik Donanımı” için ,74, “Öğretim Üyesinin Davranışları için ,73, “Öğrenci Davranışları” için ,71 ve “İdari Personel Yeterliği” için ,70 olarak tespit edilmiştir.

2.3. Verilerin Analizi

Çalışmada elde edilen veriler SPSS 20.0 istatistik paket programı aracılığıyla hesaplanmıştır. Uygun analizlerin yapılabilmesi adına elde edilen verilerin normal bir dağılım gösterip göstermedikleri incelenmiştir. Bu bağlamda basıklık ve çarpıklık katsayısı ve Shapiro-Wilk test sonuçları değerlendirilmiştir (Tablo 2). Bir veri setinin normal dağılım gösterdiği değişkenler için elde edilen basıklık ve çarpıklık katsayısının standart hatasına oranının $\pm 1,96$ değerinin arasında olmasıyla mümkündür (Field, 2009).

Tablo 2

Yükseköğretim Yaşam Kalitesi Düzeylerine İlişkin Normal Dağılım İstatistikleri

Değişkenler	Basıklık		Çarpıklık		S-W p değeri
	Katsayı	Standart	Katsayı	Standart	
	Puanı	Hata	Puanı	Hata	
Öğretim üyesinin teknik donanımı	,34		-,42		,00
Öğretim üyesinin davranışları	1,05		-,71		,00
Öğrencinin davranışları	-,49	,14	-,26	,07	,00
İdari personel yeterliği	-,49		-,26		,00
Yükseköğretimde yaşam kalitesi (Genel)	,81		-,36		,00

Yükseköğretim yaşam kalitesini oluşturan alt boyutlar ve ölçeğin tamamına ilişkin elde edilen kritik nokta değerlerinin $\pm 1,96$ değerinin üzerinde olduğu anlaşılmıştır. Buna göre basıklık ve çarpıklık değerleri incelendiğinde de normal bir dağılım olmadığı görülmektedir. Verilerin normal dağılımlarını belirlemeye yönelik son olarak Shapiro-Wilk testi sonuçlarına bakılmıştır. Elde Shapiro-Wilk testi sonuçlarına göre verilerin normal bir dağılım göstermedikleri anlaşılmıştır ($p < ,05$). Bu sonuçlardan hareketle öğrencilerin yükseköğretim yaşam kaliteleri düzeylerinin cinsiyete göre değişip değişmediği parametrik olmayan Mann-Whitney U testi ile tespit edilirken, bölüm ve kademe göre değişip değişmediği ise parametrik olmayan Kruskal Wallis H testi kullanılarak hesaplanmıştır.

3. Bulgular

3.1. Yükseköğretim Yaşam Kalitesi Düzeylerine İlişkin Bulgular

Katılımcıların yükseköğretim yaşam kalitesi düzeyleri ölçeği oluşturan dört alt boyut ve ölçeğin tamamını oluşturan 12 madde üzerinden hesaplanmıştır. Bu durum ile ilişkili elde edilen ortalama puanlar Tablo 3'te mevcuttur.

Tablo 3

Yükseköğretim Yaşam Kalitesi Düzeylerine İlişkin Betimleyici İstatistikler

Değişkenler	N	Min	Max	$\bar{X}$	SS
Öğretim üyesinin teknik donanımı	1196	1,00	5,00	3,42	,68
Öğretim üyesinin davranışları	1196	1,00	5,00	2,80	,97
Öğrencinin davranışları	1196	1,00	5,00	2,81	,82
İdari personel yeterliği	1196	1,00	5,00	2,80	,97
Yükseköğretimde yaşam kalitesi (Genel)	1196	1,00	5,00	3,19	,56

Not. SS=Standart Sapma

Tablo 3'teki ortalamalar incelendiğinde yükseköğretim yaşam kalitesi düzeyleri alt boyutlarına göre genel olarak benzer sonuçlar vermiştir. Buna göre katılımcıların öğretim üyesinin teknik donanımı için yüksek ($\bar{X} = 3,42$), öğretim üyesinin davranışları için orta ($\bar{X} = 2,80$), öğrencinin davranışları için orta ($\bar{X} = 2,81$) ve İdari personel yeterliği için orta ($\bar{X} = 2,80$) düzeyde oldukları tespit edilmiştir.

3.2. Cinsiyet Değişkenine Göre Yükseköğretim Yaşam Kalitesi Düzeylerine İlişkin Bulgular

Bu kısımda, araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre yükseköğretim yaşam kalitesi düzeylerine ilişkin betimleyici istatistikleri hesaplanmış ve elde edilen sonuçlar Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4

Cinsiyet Değişkenine Göre Yükseköğretim Yaşam Kalitesi ve Alt Boyutlarına İlişkin Betimleyici İstatistikler

Değişken	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	SS
Öğretim üyesinin teknik donanımı	Kadın	881	3,44	0,66
	Erkek	315	3,37	0,74
Öğretim üyesinin davranışları	Kadın	881	3,58	0,73
	Erkek	315	3,54	0,88
İdari personel yeterliği	Kadın	881	2,82	0,96
	Erkek	315	2,76	0,98
Öğrencinin davranışları	Kadın	881	2,81	0,81
	Erkek	315	2,82	0,85

Yükseköğretimde yaşam kalitesi (Genel)	Kadın	881	3,20	0,55
	Erkek	315	3,16	0,60

Not. SS=Standart Sapma

Tablo 4 incelendiğinde, idari personel yeterliği dışındaki boyutların tamamında kadın öğrencilerin yaşam kalitesi düzeylerinin erkek öğrencilerden daha yüksek olduğu görülmektedir. Kadın ve erkek öğrencilerinin yükseköğretim yaşam kalitesi ve alt boyutlarına ilişkin algılarının arasındaki farkın anlamlı olup olmadığını belirlemek için parametrik olmayan karşılaştırmalı istatistiklerden Mann Whitney U testi kullanılmıştır.

3.2.1. Cinsiyet Değişkenine Göre Öğrencilerin Yükseköğretim Yaşam Kalitesi ve Alt Boyutlarına İlişkin Algılarının Karşılaştırılması

Eğitim Fakültesinde okuyan öğrencilerin yükseköğretim yaşam kalitesi ve alt boyutlarına ilişkin yapılan Mann Whitney U test sonuçları Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5

Cinsiyet Değişkenine Göre Öğrencilerin Yükseköğretim Yaşam Kalitesi ve Alt Boyutlarına İlişkin Algılarının Karşılaştırılmasına Yönelik Mann Whitney U Test Sonuçları

Değişken	Cinsiyet	N	Sıra Ort	p
Öğretim üyesinin teknik donanımı	Kadın	881	605,72	,225
	Erkek	315	578,30	
Öğretim üyesinin davranışları	Kadın	881	599,32	,888
	Erkek	315	596,20	
İdari personel yeterliği	Kadın	881	605,40	,241
	Erkek	315	579,20	
Öğrencinin davranışları	Kadın	881	597,25	,832
	Erkek	315	602,01	
Yükseköğretimde yaşam kalitesi (Genel)	Kadın	881	604,67	,301
	Erkek	315	581,25	

Tablo 5'te yer alan bulgulara göre, Eğitim Fakültesinde okuyan öğrencilerin cinsiyete göre yükseköğretim yaşam kalitelerinin alt boyutlar açısından anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur. Cinsiyet değişkenine göre sıra ortalamaları incelendiğinde, öğrencinin davranışları boyutu dışındaki bütün boyutlarda kadın öğrencilerin daha yüksek bir sıra ortalamasına sahip oldukları görülmüştür.

3.3. Program Türüne Göre Yükseköğretim Yaşam Kalitesi Düzeylerine İlişkin Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde katılımcılara dair program türüne göre yükseköğretim yaşam kalitesi düzeyleri ve bu kaliteye ilişkin alt boyutların betimleyici istatistikleri sunulmuştur.

3.3.1. Program Türüne Göre Öğretim Üyesinin Teknik Donanımı Düzeyine İlişkin Bulgular

Katılımcıların program türüne ilişkin öğretim üyesinin teknik donanımı düzeyiyle alakalı ortalama puan ve standart sapma değerleri Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6

Program Türüne Göre Öğretim Üyesinin Teknik Donanımı Düzeyine İlişkin Betimleyici İstatistikler

Değişken	Program Türü	N	$\bar{X}$	SS
Öğretim üyesinin teknik donanımı	Psikolojik Danışma ve Rehberlik Öğretmenliği	187	3,50	0,66
	Okul Öncesi Öğretmenliği	150	3,32	0,76
	Türkçe Öğretmenliği	161	3,51	0,64
	Fen Bilgisi Öğretmenliği	76	3,30	0,75
	Matematik Öğretmenliği	117	3,37	0,67
	Sınıf Öğretmenliği	257	3,38	0,60
	Özel Eğitim Öğretmenliği	120	3,50	0,76
	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	128	3,41	0,70

Not. SS=Standart Sapma

Tablo 6'daki bulgulara göre öğretim üyesinin teknik donanımı düzeyleri Türkçe Öğretmenliği, Psikolojik Danışma ve Rehberlik Öğretmenliği, Özel Eğitim Öğretmenliği ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programında yüksek düzeyde, diğer programlarda ise orta düzeyde olduğu bulunmuştur. Buna göre öğretim üyesinin teknik donanımı düzeylerinin en yüksek Türkçe Öğretmenliği programında ($\bar{X} = 3,51$), en düşük ise Fen Bilgisi Öğretmenliği programında ($\bar{X} = 3,30$) olduğu görülmüştür.

3.3.2. Program Türüne Göre Öğretim Üyesinin Davranışları Düzeyine İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilere ilişkin öğretim üyesinin davranışları düzeyiyle ilgili ortalama puan ve standart sapma değerleri Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7

Program Türüne Göre Öğretim Üyesinin Davranışları Düzeyine İlişkin Betimleyici İstatistikler

Değişken	Program Türü	N	$\bar{X}$	SS
Öğretim üyesinin davranışları	Psikolojik Danışma ve Rehberlik Öğretmenliği	187	3,68	0,79
	Okul Öncesi Öğretmenliği	150	3,49	0,82
	Türkçe Öğretmenliği	161	3,57	0,72
	Fen Bilgisi Öğretmenliği	76	3,63	0,76
	Matematik Öğretmenliği	117	3,35	0,81
	Sınıf Öğretmenliği	257	3,58	0,73
	Özel Eğitim Öğretmenliği	120	3,63	0,75
	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	128	3,57	0,83

Not. SS=Standart Sapma

Tablo 7'de elde edilen bulgulara göre katılımcıların öğretim üyesinin davranışları boyutundaki düzeylerinin bütün programlarda yüksek düzeyde olduğu bulunmuştur. Bu sonuçlardan hareketle, öğretim üyesinin davranışları düzeylerinin en yüksek Psikolojik Danışma ve Rehberlik Öğretmenliği programında ($\bar{X} = 3,68$), en düşük ise Matematik Öğretmenliği programında ($\bar{X} = 3,35$) olduğu bulunmuştur.

3.3.3. Program Türüne Göre Öğrencinin Davranışları Düzeyine İlişkin Bulgular

Katılımcıların öğrencinin davranışları düzeyiyle ilgili ortalama puan ve standart sapma değerleri Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8

Program Türüne Göre Öğrencinin Davranışları Düzeyine İlişkin Betimleyici İstatistikler

Değişken	Program Türü	N	$\bar{X}$	SS
Öğrencinin davranışları	Psikolojik Danışma ve Rehberlik Öğretmenliği	187	2,91	0,83
	Okul Öncesi Öğretmenliği	150	2,78	0,88
	Türkçe Öğretmenliği	161	3,04	0,7
	Fen Bilgisi Öğretmenliği	76	2,57	0,92
	Matematik Öğretmenliği	117	2,94	0,79
	Sınıf Öğretmenliği	257	2,66	0,77
	Özel Eğitim Öğretmenliği	120	2,84	0,85
	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	128	2,73	0,79

Not. SS=Standart Sapma

Öğrencinin davranışları düzeyine ilişkin bulgular Tablo 8'de incelendiğinde katılımcıların öğrencinin davranışları boyutundaki düzeylerinin Fen Bilgisi Öğretmenliği programında düşük düzeyde, diğer bütün programlarda ise orta düzeyde olduğu bulunmuştur. Elde edilen sonuçlara göre öğrencinin davranışları düzeylerinin en yüksek Türkçe Öğretmenliği programında ($\bar{X} = 3,04$), en düşük ise Fen Bilgisi Öğretmenliği programında ($\bar{X} = 2,57$) olduğu bulunmuştur.

3.3.4. Program Türüne Göre İdari Personel Yeterliğine İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilerin idari personel yeterliğine ilişkin almış oldukları ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9

Program Türüne Göre İdari Personel Yeterliliğine İlişkin Betimleyici İstatistikler

Değişken	Program Türü	N	$\bar{X}$	SS
İdari personel yeterliliği	Psikolojik Danışma ve Rehberlik Öğretmenliği	187	2,68	0,94
	Okul Öncesi Öğretmenliği	150	2,85	0,99
	Türkçe Öğretmenliği	161	2,7	0,98
	Fen Bilgisi Öğretmenliği	76	2,76	0,98
	Matematik Öğretmenliği	117	2,89	0,87
	Sınıf Öğretmenliği	257	2,78	0,94
	Özel Eğitim Öğretmenliği	120	2,8	0,98
	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	128	3,02	1,04

Not. SS=Standart Sapma

İdari personel yeterliliğine dair bulgular Tablo 9'da sunulmuştur. Buna göre katılımcılar bütün programlarda orta düzeyde ortalamalar elde etmişlerdir. Ortalamalar incelendiğinde, idari personel yeterliliğinin en yüksek Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programında ($\bar{X} = 3,02$), en düşük ise Psikolojik Danışma ve Rehberlik Öğretmenliği programında ($\bar{X} = 2,68$) olduğu bulunmuştur.

3.3.5. Program Türüne Göre Yükseköğretim Yaşam Kalitesinin Tamamına İlişkin Bulgular

Katılımcıların yükseköğretim yaşam kalitesinin tamamına ilişkin almış oldukları ortalama puan ve standart sapma değerleri Tablo 10'da mevcuttur.

Tablo 10

Program Türüne Göre Yükseköğretim Yaşam Kalitesinin Tamamına İlişkin Betimleyici İstatistikler

Değişken	Program Türü	N	$\bar{X}$	SS
Yükseköğretimde yaşam kalitesi (Genel)	Psikolojik Danışma ve Rehberlik Öğretmenliği	187	3,25	0,55
	Okul Öncesi Öğretmenliği	150	3,14	0,62
	Türkçe Öğretmenliği	161	3,27	0,49
	Fen Bilgisi Öğretmenliği	76	3,08	0,6
	Matematik Öğretmenliği	117	3,18	0,6
	Sınıf Öğretmenliği	257	3,13	0,5
	Özel Eğitim Öğretmenliği	120	3,24	0,62
	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	128	3,20	0,6

Not. SS=Standart Sapma

Yükseköğretim yaşam kalitesinin tamamına ilişkin elde edilen ortalama puanlar Tablo 10'da incelendiğinde bütün programlarda yüksek düzeyde ortalamalar elde edildiği görülmektedir. Bu sonuçlara göre, yükseköğretim yaşam kalitesinin tamamına dair düzeyler en yüksek Fen Bilgisi Öğretmenliği programında ($\bar{X} = 3,27$), en düşük ise Türkçe Öğretmenliği programında ($\bar{X} = 3,08$) olduğu tespit edilmiştir.

Araştırma sonunda tüm programlardan elde edilen bulgular ayrıca Tablo 11'de gösterilmiştir. Buna göre elde edilen sonuçların programa göre düşük veya orta düzeyde oldukları bulunmuştur.

Tablo 11

Tüm Programlardan Elde Edilen Sonuçların Gösterimine İlişkin Derecelendirme Tablosu

Program türü	Yükseköğretim Yaşam Kalitesi Boyutları				Yükseköğretim Yaşam Kalitesi (Genel)
	Öğretim Üyesinin Teknik Donanımı	Öğretim Üyesinin Davranışları	Öğrencinin Davranışları	İdari Personel Yeterliliği	
Psikolojik Danışma ve Rehberlik Öğretmenliği	Yüksek	Yüksek	Orta	Orta	Orta
Okul Öncesi Öğretmenliği	Orta	Yüksek	Orta	Orta	Orta
Türkçe Öğretmenliği	Yüksek	Yüksek	Orta	Orta	Orta

Fen Bilgisi Öğretmenliği	Orta	Yüksek	Orta	Orta	Orta
Matematik Öğretmenliği	Orta	Orta	Orta	Orta	Orta
Sınıf Öğretmenliği	Orta	Yüksek	Orta	Orta	Orta
Özel Eğitim Öğretmenliği	Yüksek	Yüksek	Orta	Orta	Orta
Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	Orta	Yüksek	Orta	Orta	Orta

Tablo 11’de elde edilen sonuçlar program türlerine göre boyutlar bazında incelendiğinde, katılımcıların yaşam kaliteleri Öğretim üyesinin teknik donanımı boyutunda Psikolojik Danışma ve Rehberlik öğretmenliği, Türkçe Öğretmenliği ve Özel Eğitim Öğretmenliği programlarında yüksek düzeyde bulunurken, diğer programlarda orta düzeyde bulunmuştur. Katılımcıların yaşam kaliteleri öğretim üyelerinin davranışları boyutunda Matematik Öğretmenliği programında orta düzeyde bulunurken, diğer programlarda yüksek düzeyde bulunmuştur. Son olarak, Katılımcıların yaşam kaliteleri öğrencinin davranışları ve idari personel yeterliği boyutlarında bütün programlar için orta orta düzeyde bulunmuştur. Yükseköğretim yaşam kalitesinin tamamı program bazında değerlendirildiğinde katılımcıların yaşam kalitelerinin bütün programlarda orta düzeyde olduğu görülmüştür.

3.3.6. Program Türüne Göre Yükseköğretim Yaşam Kalitesi Düzeylerinin Karşılaştırılması

Program türleri ve bölümlerle ilgili elde edilen verilerin karşılaştırılması için parametrik olmayan testlerden yararlanılmıştır. Buna göre katılımcıların program türüne göre yükseköğretim yaşam kalitesi düzeylerinin karşılaştırılırken parametrik olmayan testlerden Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır.

Tablo 12

Program Türüne Göre Katılımcıların Yükseköğretim Yaşam Kalitesi Düzeylerinin Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal Wallis H Test Sonuçları

Değişken	Bölüm	N	Sıra Ort	sd	x ²	p	Fark
Yükseköğretimde yaşam kalitesi (Genel)	Psikolojik Danışma ve Rehberlik Öğretmenliği (1)	187	629,76	7	10,82	,14	-
	Okul Öncesi Öğretmenliği (2)	150	562,81				
	Türkçe Öğretmenliği (3)	161	633,12				
	Fen Bilgisi Öğretmenliği (4)	76	539,78				
	Matematik Öğretmenliği (5)	117	606,01				
	Sınıf Öğretmenliği (6)	257	564,62				
	Özel Eğitim Öğretmenliği (7)	120	626,15				
	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği (8)	128	621,21				

Tablo 12’de katılımcıların yükseköğretim yaşam kalitesi genel düzeyleri karşılaştırılmıştır. Yapılan değerlendirmelere göre karşılaştırmaların anlamlı [$x^2=10,82$, $sd=7$, $p>.05$] olmadığı bulunmuştur. Sonuçlara göre en yüksek sıra ortalamasına sahip program türünün Türkçe, en düşük sıra ortalamasına sahip program türünün ise Fen Bilgisi Öğretmenliği olduğu bulunmuştur.

Tablo 13

Program Türüne Göre Katılımcıların Öğretim Üyesinin Teknik Donanımı Alt Boyutuna Göre Düzeylerinin Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal Wallis H Test Sonuçları

Değişken	Bölüm	N	Sıra Ortalaması	sd	x ²	p	Fark
Öğretim üyesinin teknik donanımı	Psikolojik Danışma ve Rehberlik Öğretmenliği (1)	187	641,53	7	14,10	,05	-
	Okul Öncesi Öğretmenliği (2)	150	554,67				
	Türkçe Öğretmenliği (3)	161	637,25				
	Fen Bilgisi Öğretmenliği (4)	76	547,93				
	Matematik Öğretmenliği (5)	117	569,82				
	Sınıf Öğretmenliği (6)	257	573,25				
	Özel Eğitim Öğretmenliği (7)	120	651,45				
	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği (8)	128	595,54				

Tablo 13'te katılımcıların öğretim üyesinin teknik donanımı alt boyutuna göre düzeyleri karşılaştırılmıştır. Yapılan değerlendirmelere göre karşılaştırmaların anlamlı [$x^2=14,10$, $sd=7$, $p>,05$] olmadığı bulunmuştur. Elde edilen sonuçlara göre en yüksek sıra ortalamasına sahip program türünün Özel Eğitim Öğretmenliği, en düşük sıra ortalamasına sahip program türünün ise Fen Bilgisi Öğretmenliği olduğu saptanmıştır.

Tablo 14

Program Türüne Göre Katılımcıların Öğretim Üyesinin Davranışları Alt Boyutuna Göre Düzeylerinin Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal Wallis H Test Sonuçları

Değişken	Bölüm	N	Sıra Ortalaması	sd	x^2	p	Fark
Öğretim üyesinin davranışları	Psikolojik Danışma ve Rehberlik Öğretmenliği (1)	187	654,77	7	18,45	,01*	1-5
	Okul Öncesi Öğretmenliği (2)	150	564,96				
	Türkçe Öğretmenliği (3)	161	584,20				
	Fen Bilgisi Öğretmenliği (4)	76	641,87				
	Matematik Öğretmenliği (5)	117	501,37				
	Sınıf Öğretmenliği (6)	257	607,31				
	Özel Eğitim Öğretmenliği (7)	120	612,39				
	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği (8)	128	605,91				

* $p<,00$

Öğretim üyesinin davranışları alt boyutuna göre yapılan karşılaştırma sonuçları Tablo 14'te görülmektedir. Değerlendirmelere göre yapılan karşılaştırmalar anlamlı [$x^2=18,45$, $sd=7$, $p<,05$] bulunmuştur. Elde edilen bulgulara göre en yüksek sıra ortalamasına sahip program türünün Psikolojik Danışma ve Rehberlik Öğretmenliği, en düşük sıra ortalamasına sahip program türünün ise Okul Öncesi Öğretmenliği olduğu saptanmıştır.

Tablo 15

Program Türüne Göre Katılımcıların Öğrenci Davranışları Alt Boyutuna Göre Düzeylerinin Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal Wallis H Test Sonuçları

Değişken	Bölüm	N	Sıra Ortalaması	sd	x^2	p	Fark
Öğrencinin davranışları	Psikolojik Danışma ve Rehberlik Öğretmenliği (1)	187	638,11	7	34,23	,00*	1-6 3-4 3-6 3-8 5-6
	Okul Öncesi Öğretmenliği (2)	150	573,10				
	Türkçe Öğretmenliği (3)	161	686,29				
	Fen Bilgisi Öğretmenliği (4)	76	501,61				
	Matematik Öğretmenliği (5)	117	669,08				
	Sınıf Öğretmenliği (6)	257	537,37				
	Özel Eğitim Öğretmenliği (7)	120	607,83				
	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği (8)	128	566,97				

* $p<,00$

Öğrencinin davranışları alt boyutuna göre yapılan karşılaştırma sonuçları Tablo 15'te belirtilmiştir. Yapılan değerlendirmelere göre ilgili karşılaştırmaların anlamlı olduğu [$x^2=34,23$, $sd=7$, $p<,05$] bulgusuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte elde edilen sonuçlara göre en yüksek sıra ortalamasına sahip program türünün Türkçe Öğretmenliği, en düşük sıra ortalamasına sahip program türünün ise Fen Bilgisi Öğretmenliği olduğu bulunmuştur.

Tablo 16

Program Türüne Göre Katılımcıların İdari Personel Yeterliği Alt Boyutuna Göre Düzeylerinin Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal Wallis H Test Sonuçları

Değişken	Bölüm	N	Sıra Ortalaması	sd	x^2	p	Fark
İdari personel yeterliği	Psikolojik Danışma ve Rehberlik Öğretmenliği (1)	187	547,80	7	14,94	,06	-

Okul Öncesi Öğretmenliği (2)	150	604,37
Türkçe Öğretmenliği (3)	161	566,20
Fen Bilgisi Öğretmenliği (4)	76	600,38
Matematik Öğretmenliği (5)	117	636,41
Sınıf Öğretmenliği (6)	257	591,49
Özel Eğitim Öğretmenliği (7)	120	601,26
Sosyal Bilgiler Öğretmenliği (8)	128	682,04

İdari personel yeterliği alt boyutuna göre yapılan karşılaştırma sonuçları Tablo 16'da belirtilmiştir. Değerlendirmelere göre yapılan karşılaştırmaların anlamlı [$x^2=14,94$, $sd=7$, $p>.05$] olmadığı bulunmuştur. Elde edilen bulgulara göre en yüksek sıra ortalamasına sahip program türünün Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, en düşük sıra ortalamasına sahip program türünün ise Psikolojik Danışma ve Rehberlik Öğretmenliği olduğu bulunmuştur.

3.3.7. Program Türüne Göre Katılımcıların Yükseköğretim Yaşam Kalitesi ve Alt Boyutuna İlişkin Farkların İncelenmesi

Katılımcıların program türüne göre yükseköğretim yaşam kalitesi ve alt boyutuna dair yapılan karşılaştırmalar incelenmiştir. Yapılan değerlendirmeler sonucunda öğrenci davranışları ile öğretim üyesinin teknik donanımı boyutlarında anlamlı farklılıklar olduğu görülmüştür. Yükseköğretim yaşam kalitesi ve alt boyutuna ilişkin karşılaştırmalar Tablo 17'de sunulmuştur.

Tablo 17

Program Türüne Göre Katılımcıların Yükseköğretim Yaşam Kalitesi ve Alt Boyutuna İlişkin Bulunan Farklar

Program türü	Farklar				
	Öğretim üyesinin teknik donanımı	Öğretim üyesinin davranışları	Öğrencinin davranışları	İdari personel yeterliği	Yükseköğretimde yaşam kalitesi (Genel)
Psikolojik Danışma ve Rehberlik Öğretmenliği (1)					
Okul Öncesi Öğretmenliği (2)		1-6			
Türkçe Öğretmenliği (3)		3-4			
Fen Bilgisi Öğretmenliği (4)	1-5	3-6	-	-	-
Matematik Öğretmenliği (5)		3-8			
Sınıf Öğretmenliği (6)		5-6			
Özel Eğitim Öğretmenliği (7)					
Sosyal Bilgiler Öğretmenliği (8)					

3.4. Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre Yükseköğretim Yaşam Kalitesi ve Alt Boyutlarına İlişkin Betimleyici İstatistikler

Katılımcıların sınıf düzeyine göre aldıkları ortalama puanlar değerlendirilmiştir. Buna göre araştırmadaki öğrencilerin sınıf düzeyine göre yükseköğretim yaşam kalitesi ve alt boyutların betimleyici istatistikleri Tablo 18'de verilmiştir.

Tablo 18

Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre Yükseköğretim Yaşam Kalitesi ve Alt Boyutlarına İlişkin Betimleyici İstatistikler

Değişken	Sınıf	N	$\bar{X}$	SS
Öğretim üyesinin teknik donanımı	1. Sınıf	306	3,61	0,68
	2. Sınıf	292	3,50	0,63
	3. Sınıf	306	3,41	0,64
	4. Sınıf	292	3,15	0,7
Öğretim üyesinin davranışları	1. Sınıf	306	3,52	0,71
	2. Sınıf	292	3,59	0,81
	3. Sınıf	306	3,60	0,77
	4. Sınıf	292	3,56	0,82
Öğrencinin davranışları	1. Sınıf	306	3,05	0,73
	2. Sınıf	292	2,90	0,789
	3. Sınıf	306	2,73	0,78
	4. Sınıf	292	2,47	0,86

İdari personel yeterliği	1. Sınıf	306	3,04	0,91
	2. Sınıf	292	2,98	0,98
	3. Sınıf	306	2,75	0,94
	4. Sınıf	292	2,52	0,97
Yükseköğretim Yaşam Kalitesi (Genel)	1. Sınıf	306	3,36	0,54
	2. Sınıf	292	3,29	0,51
	3. Sınıf	306	3,16	0,56
	4. Sınıf	292	2,94	0,56

Not. SS=Standart Sapma

Eğitim fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin sınıf düzeyine göre yükseköğretim yaşam kalitesi ve alt boyutları incelenerek Tablo 18’de sunulmuştur. Buna göre katılımcıların yükseköğretim yaşam kalitesi alt boyutlarından öğretim üyesinin teknik donanımı düzeylerinin en yüksek birinci sınıf düzeyinde ($\bar{X} = 3,61$), en düşük ise dördüncü sınıf düzeyinde ($\bar{X} = 3,15$) olduğu bulunmuştur. Katılımcıların yükseköğretim yaşam kalitesi alt boyutlarından öğretim üyesinin davranışları düzeylerinin en yüksek üçüncü sınıf düzeyinde ($\bar{X} = 3,60$), en düşük ise birinci sınıf düzeyinde ($\bar{X} = 3,52$) olduğu görülmüştür.

Çalışmadaki katılımcıların ayrıca yükseköğretim yaşam kalitesi alt boyutlarından öğrenci davranışları düzeylerinin en yüksek birinci sınıf düzeyinde ($\bar{X} = 3,05$), en düşük ise dördüncü sınıf düzeyinde ($\bar{X} = 2,47$) olduğu bulunmuştur. Buna ek olarak katılımcıların aynı ölçeğin alt boyutlarından olan idari personel yeterliği düzeylerinin en yüksek birinci sınıf düzeyinde ($\bar{X} = 3,04$), en düşük ise dördüncü sınıf düzeyinde ($\bar{X} = 2,52$) olduğu tespit edilmiştir. Son olarak, çalışmadaki öğrencilerin düzeyleri yükseköğretim yaşam kalitesinin geneline göre incelenmiştir. Buna göre katılımcıların yükseköğretim yaşam kalitesi düzeylerinin en yüksek birinci sınıf düzeyinde ($\bar{X} = 3,36$), en düşük ise dördüncü sınıf düzeyinde ($\bar{X} = 2,94$) olduğu görülmüştür.

3.4.1. Sınıf Düzeyine Göre Yükseköğretim Yaşam Kalitesi Düzeylerinin Karşılaştırılması

Araştırmadaki katılımcıların öğrenim gördüğü sınıf düzeyleri arasında yükseköğretim yaşam kalitesi bağlamında bir farklılık olup olmadığı incelenmiştir. Böyle bir karşılaştırılmanın yapılabilmesi adına parametrik olmayan karşılaştırmalı istatistiklerden Kruskal Wallis H testi uygulanmıştır. İlgili sonuçlar Tablo 19’da verilmiştir.

Tablo 19

Sınıf Düzeyine Göre Katılımcıların Yükseköğretim Yaşam Kalitesi ve Alt Boyutlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal Wallis H Test Sonuçları

Değişken	Sınıf	N	Sıra Ortalaması	sd	x ²	p	Fark
Öğretim teknik donanımı	1. Sınıf	306	698,51	3	70,45	,00*	1-3
	2. Sınıf	292	632,75				1-4
	3. Sınıf	306	589,49				2-4
	4. Sınıf	292	468,88				3-4
Öğretim davranışları	1. Sınıf	306	565,65	3	3,93	,26	-
	2. Sınıf	292	611,40				
	3. Sınıf	306	610,22				
	4. Sınıf	292	607,74				
İdari yeterliği	1. Sınıf	306	677,70	3	44,62	,00*	1-3
	2. Sınıf	292	629,76				1-4
	3. Sınıf	306	584,53				2-3
	4. Sınıf	292	498,87				2-4 3-4
Öğrencinin davranışları	1. Sınıf	306	697,51	3	85,68	,00*	1-3
	2. Sınıf	292	667,32				1-4
	3. Sınıf	306	562,24				2-4
	4. Sınıf	292	463,92				3-4
Yükseköğretimde kalitesi (Genel)	1. Sınıf	306	704,01	3	92,26	,00*	1-3
	2. Sınıf	292	653,87				1-4
	3. Sınıf	306	583,76				2-3
	4. Sınıf	292	448,01				2-4 3-4

Not. * $p < .00$; 1= 1. Sınıf, 2= 2. Sınıf, 3= 3. Sınıf, 4= 4. Sınıf.

Eğitim Fakültesindeki öğrencilerin yükseköğretim yaşam kaliteleri sınıf düzeylerine göre karşılaştırıldığında sadece öğretim üyesinin davranışları boyutunda anlamlı bir farklılık olmadığı bulunmuştur. Buna göre öğretim üyesinin teknik donanımı alt boyutuna göre yapılan karşılaştırmalar anlamlı [$x^2=70,45$, $sd=3$, $p < .05$] bulunmuştur. Buna ek olarak öğrencinin davranışları [$x^2=85,68$, $sd=3$, $p < .05$] ve idari personel yeterliği [$x^2=44,62$, $sd=3$, $p < .05$] alt boyutları ile yükseköğretimde yaşam kalitesi ölçeğinin genelinde [$x^2=92,26$, $sd=3$, $p < .05$] anlamlı sonuçlar elde edilmiştir. Bu anlamlı sonuçlara göre bütün alt boyutlar ile ölçeğin genelinde en yüksek sıra ortalamasına sahip sınıf düzeyinin birinci sınıf, en düşük sıra ortalamasına sahip sınıf düzeyinin ise dördüncü sınıf olduğu tespit edilmiştir. Öğretim üyesinin davranışları alt boyutunda ise en yüksek sıra ortalamasına sahip sınıf düzeyinin ikinci sınıf, en düşük sıra ortalamasına sahip sınıf düzeyinin ise birinci sınıf olduğu bulunmuştur.

3.4.2. Sınıf Düzeyine Göre Katılımcıların Yükseköğretim Yaşam Kalitesi ve Alt Boyutuna İlişkin Farkların İncelenmesi

Katılımcıların sınıf düzeyine göre yükseköğretim yaşam kalitesi ve alt boyutuna ilişkin yapılan karşılaştırmalar incelenmiştir. Yapılan değerlendirmeler sonucunda öğretim üyesinin davranışları boyutu hariç, diğer boyutların tamamında farklılıklar olduğu görülmüştür. Yükseköğretim yaşam kalitesi ve alt boyutuna ilişkin karşılaştırmalar Tablo 20'de sunulmuştur.

Tablo 20

Sınıf Düzeyine Göre Katılımcıların Yükseköğretim Yaşam Kalitesi ve Alt Boyutuna İlişkin Bulunan Farklar

Program türü	Farklar				
	Öğretim üyesinin teknik donanımı	Öğretim üyesinin davranışları	Öğrencinin davranışları	İdari personel yeterliği	Yükseköğretimde yaşam kalitesi (Genel)
1. Sınıf				1-3	1-3
2. Sınıf	1-3		1-3	1-4	1-4
3. Sınıf	1-4		1-4	2-3	2-3
	2-4	-	2-4	2-4	2-4
4. Sınıf	3-4		3-4	3-4	3-4

4. Sonuçlar ve Tartışma

Bu çalışmada, öğretmen adaylarının yükseköğretim yaşam kalitesi düzeyleri cinsiyet, sınıf ve öğrenim gördükleri programlara göre incelenmiştir. Çalışma sonucunda elde edilen verilere göre cinsiyet değişkenine göre katılımcıların yaşam kaliteleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı gözlenmiştir. Sonuçlara göre ayrıca öğretmen adaylarının yaşam kalitelerine ilişkin algılarının bazı programlar ve sınıflar bağlamında anlamlı farklılıklar gösterdiği belirlenmiştir.

Çalışmaya katılan bireylerin tamamı genel olarak değerlendirildiğinde, bu bireyler yaşam kalitelerini öğretim üyesinin teknik donanımı boyutunda yüksek düzeyde görürken, diğer bütün boyutlarda orta düzeyde görmüşlerdir. Araştırmadaki katılımcıların yaşam kaliteleri cinsiyet değişkenine göre değerlendirildiğinde, kadın öğrencilerin yaşam kalitesi düzeylerinin erkek öğrencilerde daha yüksek olduğu bulunmuştur. Katılımcıların öğrenim gördükleri program bağlamında yükseköğretim yaşam kalitesi genel düzeyleri en yüksek Türkçe Öğretmenliği programında öğrenim gören öğrenciler iken, en düşük Fen Bilgisi Öğretmenliği programında öğrenim gören öğrencilerden oluşmaktadır. Öğrencilerin sınıf düzeyleri kapsamında yükseköğretim yaşam kalitesi genel düzeyleri en yüksek birinci sınıf düzeyinde öğrenim gören öğrencilerde, en düşük ise dördüncü sınıf düzeyindeki öğrencilerde görülmüştür.

Öğretim üyesinin teknik donanımı düzeyleri en yüksek Türkçe Öğretmenliği programında öğrenim gören öğrenciler iken, en düşük düzeye Fen Bilgisi Öğretmenliği programında öğrenim gören öğrencilerin sahip olduğu bulunmuştur. Öğretim üyesinin davranışları düzeyleri en yüksek Psikolojik Danışma ve Rehberlik Öğretmenliği programında öğrenim gören öğrenciler iken, en düşük düzeye Matematik Öğretmenliği programında öğrenim gören öğrencilerin sahip olduğu tespit edilmiştir. Öğrencinin davranışları en yüksek Türkçe Öğretmenliği programında öğrenim gören öğrenciler iken, en düşük

düzeve Fen Bilgisi Öğretmenliği programında öğrenim gören öğrencilerin sahip olduğu görülmüştür. İdari personel yeterliği en yüksek Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programında öğrenim gören öğrenciler iken, en düşük düzeve Psikolojik Danışma ve Rehberlik Öğretmenliği programında öğrenim gören öğrencilerin sahip olduğu bulunmuştur.

Araştırmadaki katılımcıların öğretim üyesinin davranışları alt boyutuna ilişkin düzeyleri karşılaştırıldığında, Psikolojik Danışma ve Rehberlik Öğretmenliği programındaki öğrencilerin düzeylerinin Matematik Öğretmenliği programındaki öğrencilere göre anlamlı şekilde daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların öğrencinin davranışları alt boyutuna ilişkin düzeyleri karşılaştırıldığında, Psikolojik Danışma ve Rehberlik Öğretmenliği programındaki öğrencilerin düzeylerinin Sınıf Öğretmenliği programındaki öğrencilere göre anlamlı şekilde daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Çalışmada ayrıca Türkçe Öğretmenliği programındaki öğrencilerin düzeylerinin Fen Bilgisi Öğretmenliği, Sınıf Öğretmenliği ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programındaki öğrencilere göre anlamlı şekilde daha yüksek olduğu bulunmuştur. Son olarak, Matematik Öğretmenliği programındaki öğrencilerin düzeylerinin Sınıf Öğretmenliği programındaki öğrencilere göre anlamlı şekilde daha yüksek olduğu görülmüştür. Katılımcıların yükseköğretim yaşam kalitesi genel düzeyleri ile öğretim üyesinin teknik donanımı ve idari personel yeterliği alt boyutlarına ilişkin düzeyleri karşılaştırıldığında, programlar arasında anlamlı herhangi bir farklılık olmadığı bulunmuştur.

Öğretim üyesinin teknik donanımı alt boyutunun düzeyleri en yüksek birinci sınıfta öğrenim gören öğrenciler iken, en düşük düzeve dördüncü sınıfta öğrenim gören öğrencilerin sahip olduğu bulunmuştur. Öğretim üyesinin davranışları alt boyutunun düzeyleri en yüksek üçüncü sınıfta öğrenim gören öğrenciler iken, en düşük düzeve birinci sınıfta öğrenim gören öğrencilerin sahip olduğu görülmüştür. Öğrencinin davranışları alt boyutunun düzeyleri en yüksek birinci sınıfta öğrenim gören öğrenciler iken, en düşük düzeve dördüncü sınıfta öğrenim gören öğrencilerin sahip olduğu bulunmuştur. İdari personel yeterliği alt boyutunun düzeyleri en yüksek birinci sınıfta öğrenim gören öğrenciler iken, en düşük düzeve dördüncü sınıfta öğrenim gören öğrencilerin sahip olduğu tespit edilmiştir.

Katılımcıların yükseköğretim yaşam kalitesi genel düzeyleri sınıf düzeylerine göre karşılaştırıldığında, bütün sınıf düzeylerindeki öğrencilerin düzeylerinin dördüncü sınıftaki öğrencilere göre anlamlı şekilde daha yüksek olduğu bulunmuştur. Çalışmada ayrıca birinci ve ikinci sınıflarda öğrenim gören öğrenci düzeylerinin üçüncü sınıftaki öğrencilere göre anlamlı şekilde daha yüksek olduğu bulunmuştur. Araştırmaya katılan bireylerin öğretim üyesinin teknik donanımı alt boyutuna ilişkin düzeyleri karşılaştırıldığında, birinci sınıfta öğrenim gören öğrencilerin düzeylerinin üçüncü ve dördüncü sınıftaki öğrencilere göre anlamlı şekilde daha yüksek olduğu bulunmuştur. Buna ek olarak, ikinci ve üçüncü sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin düzeylerinin de dördüncü sınıftaki öğrencilere göre anlamlı şekilde daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Çalışmadaki öğrencilerin öğretim üyesinin davranışları alt boyutuna ilişkin düzeyleri karşılaştırıldığında, sınıflar arasında herhangi bir anlamlı farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmaya katılan bireylerin öğrencinin davranışları alt boyutuna ilişkin düzeyleri karşılaştırıldığında, bütün sınıf düzeylerindeki öğrencilerin düzeylerinin dördüncü sınıftaki öğrencilere göre anlamlı şekilde daha yüksek olduğu bulunmuştur. Buna ek olarak, birinci sınıfta öğrenim gören öğrenci düzeylerinin ayrıca üçüncü sınıftaki öğrencilere göre anlamlı şekilde daha yüksek olduğu bulunmuştur. Katılımcıların idari personel yeterliği alt boyutuna ilişkin düzeyleri karşılaştırıldığında, bütün sınıf düzeylerindeki öğrenci düzeylerinin dördüncü sınıftaki öğrencilere göre anlamlı şekilde daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Araştırmada ayrıca, birinci ve ikinci sınıflarda öğrenim gören öğrenci düzeylerinin üçüncü sınıftaki öğrencilere göre anlamlı şekilde daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Bu çalışmada, yükseköğretim yaşam kalitesine ilişkin sınıf düzeyleri ile programlar açısından anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Ancak, anlamlılık düzeyleri alt boyutlar açısından incelendiğinde, bütün sınıflar düzeyinde anlamlı farklılıklar tespit edilirken, program bazında bu farklılıklar sadece öğretim üyesinin davranışı ile öğrencinin davranışı boyutlarında gözlenmiştir. Sonuç olarak, öğrencilerin üniversitede öğrenim görürken buldukları sınıf kademelerinin üniversite yaşam kalitesi algılarını anlamlı şekilde etkilediği tespit edilmiştir.

Elde edilen bu sonuç iki farklı bakış açısıyla incelenmiştir. Öncelikle beklenti ve tatmin ilişkisiyle ele alınan bu sonucun bireylerin her yıl beklentilerinin yeterince karşılanmaması olgusundan kaynaklandığı varsayılmıştır. Diğer bakış açısı ise bireylerin her eğitim kademesinde bir yaş olgunlaşıyor olmasıdır.

Tahammül eşiğinin daraldığı varsayılan olgunlaşma süreci bireyin yükseköğretim yaşam kalitesine karşı negatif tutumda olmasına sebep kabul edilmiştir. Bilir, Özcebe, Vazioğlu, Aslan, Subaşı ve Telatar (2005), yaşam kalitesine ilişkin yaptıkları çalışmalarında yaşın yaşam kalitesine bakış açısında fark ortaya koyan bir faktör olduğunu ortaya koymuşlardır. Buna göre, üniversitelerdeki eğitim liderleri bu durumu göz önüne alarak her sınıf kademesinde kaliteyi artırmaya dair ne tür değişimler yaratmaları gerektiğini bilmek durumundadırlar. Üniversitelerde, öğrencilerin psikolojik ve sosyal ihtiyaçları gözetilerek gerekli önlemlerin alınması, gelişime ve dönüşüme açık uygulamaların sınıf ortamlarında sağlanması yükseköğretimdeki kalitenin her alanda artmasını sağlayacaktır. Bu bakımdan üniversitelerdeki eğitim liderlerinin üniversitelerdeki yaşam kalitesini artırma adına yoğun bir gayret içerisinde bulunmaları, eğitim politika ve stratejilerini bu bağlamda güncelleştirmeleri gerekmektedir.

Kaynaklar

- Andrews, F. M. & Withey, S. B. (1976). *Social indicators of wellbeing: Americans' perceptions of life quality*. Plenum: NewYork.
- Argon, T. & Kösterelioğlu, M. A. (2009). Üniversite öğrencilerinin üniversite yaşam kalitesi ve fakülte kültürüne ilişkin algıları. *Electronic Journal of Social Sciences*, 8(30), 43-61.
- Avcı, K. & Pala, K.(2004). Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesinde çalışan araştırma görevlisi ve uzman doktorların yaşam kalitesinin değerlendirilmesi. *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 30(2), 81-85.
- Ayık, A. & Ataş-Akdemir, Ö. (2016). Öğretmen adaylarının okul yaşam kalitesi ve okula yabancılaşma algıları arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 21(4), 429-452.
- Bauer, R. A. (1966). *Social indicators*. MIT Press.: Cambridge, MA.
- Bilir, N., Özcebe, H., Vaizoğlu, S. A., Aslan, D., Subaşı, N. & Telatar, T. G. (2005). Van ilinde 15 yaş üzeri erkeklerde SF-36 ile yaşam kalitesinin değerlendirilmesi. *Türkiye Klinikleri Journal of Medical Sciences*, 25(5), 663-668.
- Campbell, A., Converse, P. E. & Rodgers, W. L. (1976). *The quality of American life: Perceptions, evaluations, and satisfactions*. Russell Sage Foundation: NewYork.
- Carr, A. J., Gibson, B. & Robinson, P. G. (2001). Is quality of life determined by expectations or experience?. *BMJ*, 322(7296), 1240-1243.
- Cılga, İ. (1994). *Gençlik ve yaşam niteliği*. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Yayınları: Ankara.
- Clifton, R. A., Mandzuk, D. & Roberts, L. W. (1994). The alienation of undergraduate education students: A case study of a Canadian university. *Journal of Education for Teaching*, 20(2), 179-192.
- Demirdağ, S. Yükseköğretim yaşam kalitesi ölçeğinin geliştirilmesi ve psikometrik özelliklerinin araştırılması/Development of higher education quality of life scale and measuring its psychometric properties. *E-AJI (Asian Journal of Instruction)*, 5(2), 19-31.
- Doğanay, A. & Sarı, M. (2006). Öğrencilerin üniversitedeki yaşam kalitesine ilişkin algılarının demokratik yaşam kültürü çerçevesinde değerlendirilmesi (Çukurova Üniversitesi Örneği). *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(16), 107-128. Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/256367>.
- Farquhar, M. (1995). Definitions of quality of life: A taxonomy. *Journal of Advanced Nursing*, 22(3), 502-508.
- Field, A. (2009). *Discovering Statistics Using SPSS*. Third Edition.
- Gander, M. & Gardiner, H. (2010). *Çocuk ve ergen gelişimi*. (Çev: A. Dönmez). İmge Kitabevi: Ankara.
- Kangal, A. (2009). *Üniversite yaşam kalitesi ölçeğinin psikometrik özelliklerinin incelenmesi ve Türk üniversite öğrencilerine uyarlanması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- Kim, H. R., Oh, K., Oh, K. O., Lee, S. O., Lee, S. J., Kim, J. A., Jun H. Y. & Kang, J. H. (2008). Quality of life in low income Korean aged. *Journal of Korean Academy of Nursing*, 38(5), 694-703.
- Lee, D. J. (2008). A model of quality of college life (QCL) of students in Korea. *Social Indicators Research*, 87(2), 269-285.
- Lehman, A. F. (1983). The well-being of chronic mental patients: Assessing their quality of life. *Archives of General Psychiatry*, 40(4), 369-373.
- Michalos, A. & Orlando, J. (2006). A note on student quality of life. *Social Indicators Research*, 79(1), 51-59.
- Mok, M. M. C. & Flynn, M. (2002). Determinants of students' quality of school life: A path model. *Learning Environments Research*, 5(3), 275-300.
- Sarı, M. & Cenkseven, F. (2008). İlköğretim öğrencilerinde okul yaşam kalitesi ve benlik kavramı. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 5(2), 1-16.
- Sarı, M., Ötünç, E. & Erceylan, H. (2007). Liselerde okul yaşam kalitesi: Adana ili örneği. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 13(2), 297-320.
- Schuessler, K. F. & Fisher, G. A. (1985). Quality of life research and sociology. *Annual Review of Sociology*, 11(1), 129-149.

- Sirgy, M. J., Grzeskowiak, S. & Rahtz, D. (2007). Quality of college life (QCL) of students: Developing and validating a measure of well-being. *Social Indicators Research*, 80(2), 343-360.
- Tekkanat, Ç. (2008). *Öğretmenlik bölümünde okuyan öğrencilerde yaşam kalitesi ve fiziksel aktivite düzeyleri*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.